

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Uhlyarik Tamás ügyvéd által képviselt felperesnek, dr. Novák Tamás ügyvéd által képviselt alperes ellen szállítványozási díj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2009. november 24-én kelt 6.G.41.052/2007/33. számú ítéletével kiegészített, 2009. május 26. napján kelt 6.G.41.052/2007/27. számú ítélete ellen a felperes részéről 28. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, kötelezi az alperest hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 832.590 forintot (azaz: nyolcszáz-harminckétezer-ötszázkilencven forintot), abból 226.045 forint (azaz: kettőszáz-huszonhatezer-negyvenöt forint) után 2007. január 29. napjától, 606.545 forint (azaz: hatszázhatezer-ötszáznegyvenöt forint) után 2006. december 22. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat hét százalékaival növelt mértékű késedelmi kamatát, valamint 100.000 forint (azaz: százezer forint) első fokú perköltséget.

Kötelezi a Fővárosi Ítéltábla az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 75.000 forint (hetvenötezer forint) másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes megrendelésére a felperes szállítmányozóként 2006. november 28-i felrakással, 2006. december 2-i lerakással mandarin ...-... viszonylatában történő közúti fuvarozását szervezte meg; 606.545 forint megbízási díjáról 2006. december 21-i esedékességgel ... sorszámú számlát állított ki.

Az alperes megrendelésére a felperes 2006. december 20-i felrakással, 2006. december 22-i lerakással banán ...-... viszonylatában történő közúti áru fuvarozását szervezte meg; 341.811 forint megbízási díjáról 2007. január 28-i esedékességgel ... sorszámú számlát állított ki, melyből az alperes 115.766 forintot kifizetett.

Az alperes 2006. december 20-i megrendelését, mely 2006. december 28-i felrakással, 2007. január 2-i lerakással 24 paletta narancs ...-... viszonylatában történő közúti fuvarozására vonatkozott, 1.900 euró fuvardíj ellenében, a felperes aznap szállítmányozási megbízásként igazolta vissza, és annak alapján a fuvarfeladat teljesítésével a ... d.o.o. szlovén céget bízta meg, mely 2006. december 28-án a felrakón megjelent, és onnan áru nélkül, aznap eltávozott.

A fenti áru fuvaroztatását - 2006. december 30-i felrakással, 2007. január 3-i kiszolgáltatással - 5.200 euró ellenében a ... Log. Int. S.L. végezte, az alperes az 5.200 euróról kiállított számlát 2007. február 8-án kiegyenlítette.

A fenti költsége felmerülését az alperes a felperessel közölte, kifogásolta a 2006. december 28-i megbízás teljesítésének az elmaradását, és jelezte, hogy a fuvardíj-különbözet összegét kompenzációval kívánja rendezni.

A felperes 2007. január 5-i válaszlevelében vitatta a kárfelelősségét, jelezte, hogy a fuvarozó állítása szerint egy napi várakozás után a felrakóról áru hiányában elküldték, közölte továbbá, hogy a fuvarozóval szemben az alperes megbízására és költségére a kárigényt érvényesíti, megnevezte az ahhoz szükséges iratokat.

Az alperes 2007. január 8-i válaszlevelében - többek között - közölte, nem kéri a költségére a fuvarozóval szembeni eljárást, tekintve, hogy a felperessel áll közvetlen jogviszonyban, így felé őt terheli kárfelelősség. A fuvarozó 28-án este a felrakóhelyről önhatalmúlag távozott, holott az áru 29-én reggel készen volt. Rakodási késedelem esetén nem a teljesítés megtagadására, legfeljebb állásdíj számlázására lenne jogosult.

Az alperes 2007. január 28-i fizetési határidővel a káresetre hivatkozással 3.300 euróról számlát állított ki.

A felperes 2007. január 22-i válaszlevelében - utalva a 2007. január 5-i levelében foglaltakra - fenntartotta kárfelelőssége hiányára vonatkozó álláspontját, az alperesi számlát visszaküldte azzal, hogy a kompenzációtól elzárkózik, és felszólította az alperest a ... sorszámú számla kifizetésére.

A felperes 2007. március 21-i levelében elismerte 115.766 forint kifizetését, így 832.590 forint megfizetésére szólította fel az alperest, aki 2007. április 4-i

válaszlevelében fenntartotta 3.300 euró kára kompenzálására vonatkozó igényét, hivatkozva a Ptk. 296. §-ában foglaltakra.

A felperes 2007. június 27-én beérkezett keresetében 832.590 forint szállítmányozói díjtartozás, abból 226.045 forint után 2007. január 29-től, 606.545 forint után 2006. december 22-től a kifizetés napjáig járó, a Ptk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamat megfizetésére támasztott igényt, hivatkozva a mandarin és banán szállítására vonatkozó szállítmányozási szerződés megfelelő teljesítésére, melyek alapján, mivel az alperes az őt terhelő pénzbeli szolgáltatásnak csak részben tett eleget, a fennmaradó díjtartozás megfizetése terheli.

Az alperes a kereset elutasítását kérte; nem vitatta a követelés alapjául szolgáló szerződések teljesítését, a díjfizetés elmaradását, beszámítási kifogást terjesztett elő a kereset összege erejéig, hivatkozva a felperest Ptk. 520. § (1) bekezdése szerint terhelő kárfelelősségre. A beszámítási kifogásban előadta, a felperes a fuvarszervezés és a fuvarozó kiválasztása során nem az általában elvárható módon járt el; a fuvarozó ugyanis súlyosan gondatlanul eljárva a felrakóhelyről az áru berakodása nélkül, önkényesen eltávozott, ezzel a teljesítést jogos ok nélkül tagadta meg, esetleges felrakói késedelem álláspénz felszámítására adott volna alapot. Az alperest kár annak okán érte, hogy az áru szerződésben rögzített időpontban történő kiszolgáltatásához lényeges érdeke fűződött, ugyanis az áru megrendelője felé magas összegű kötbérfizetési kötelezettséget vállalt, ezért kárenyhítésként haladéktalanul helyi fuvarozót bízott meg a fuvarfeladat teljesítésével, aki a beszámítási kifogásban érvényesített összeggel magasabb áron vállalta a teljesítést.

A felperes a beszámítási kifogás elutasítását kérte, annak jogalapját és az összegszerűségét egyaránt vitatta. Álláspontja szerint szállítmányozóként szerződést nem szegett, kárfelelősség nem terhelheti; a nem vitásan a felrakóhelyen megfelelő időben megjelent fuvarozó nyilatkozata szerint áru hiányában maradt el a felrakodás, a fuvarozó jogellenes eljárása vele szembeni kárigény-érvényesítésre adott volna alapot, az alperes azonban a felperest - tájékoztatása ellenére - igényérvényesítéssel nem bízta meg, továbbá a szükséges iratok késedelmes átadása folytán a kárigény el is évült.

Hivatkozott arra, hogy a beszámítási kifogásban érvényesített követelés összegét az alperes nem bizonyította, sem azt, hogy a fuvardíj különbözet szükségképpen merült fel, illetőleg azt sem, hogy kárenyhítési kötelezettségének eleget tett.

Az elsőfokú bíróság 6.G.41.052/2007/33. számú ítéletével kiegészített, 2009. május 26. napján kelt 6.G.41.052/2007/27. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította, és akként rendelkezett, hogy a peres felek a költségeiket maguk viselik. Az elsőfokú bíróság - tekintve, hogy az alperes a beszámítási kifogásban előadottakon túl a kereseti követelést egyéb okból nem tette vitássá - a védekezés helytállóságát vizsgálta, és annak megalapozottságára vont következtetést.

Álláspontja szerint a felperes tisztában volt azzal, hogy fix időpontra kell a kiszolgáltatást teljesíteni, a megbízás időpontja a szilveszteri időszakot is érinti, így

fokozott gondossággal kellett eljárnia mind a fuvarszervezés, mind a fuvarozó megválasztása során, kellő gondossága esetén nyilvánvalóan tájékoztatta a fuvarozót a fix lerakodási időpontról. A fuvarozó nyilatkozatát nem fogadta el az elsőfokú bíróság annak bizonyítására, hogy áruhiány miatt elküldték volna; az alól, hogy a felrakóhelyet engedély nélkül, rakatlanul hagyta el, magát nem mentette ki, e körben értékelte azt is, hogy a fuvarozó fuvardíjra a felperessel szemben igényt nem támasztott. A feladó aggálytalan nyilatkozata alapján elfogadta az elsőfokú bíróság, hogy az áru december 28-án este felrakható lett volna, mindezekre figyelemmel a fuvarozóval szembeni kárigény a szállítmányozó részéről érvényesíthető lett volna - a felperes nem vonhatott következtetést arra az alperessel folytatott levelezésből, hogy a beszámításról lemondana -, és ebben az általa megjelölt dokumentumok hiánya sem akadályozhatta, az elévülési időt meg kellett volna szakítania. Emellett utalt az elsőfokú bíróság arra, hogy a fuvarozó eljárása okán alkalmazható a CMR 32. cikk 1. pontja szerinti elévülési idő, így nem fogadta el a felperes azon hivatkozását, hogy a kárigény az alperes hibájából elévült volna.

Kifejtette az elsőfokú bíróság, hogy a fuvarozó a felperessel állt jogviszonyban, aki a Ptk. 517. § (1) bekezdése szerint volt köteles a vele szembeni igényérvényesítésre, tekintve, hogy az alperessel a Ptk. 514. § (1) bekezdése szerinti szállítmányozási szerződést kötött. A felperest szállítmányozóként a fuvarozó irányítása, ellenőrzés alatt tartásának kötelezettsége terhelte, valamint az, hogy a fuvarozó a teljesítést ne tagadja meg, tekintve, hogy ez mégis bekövetkezett, a felperes az alperessel kötött szerződést megszegte. Nem hagyható ugyanis figyelmen kívül, hogy a szállítmányozás inkább eredménykötelem; díjazás csak akkor jár, ha a szállítványozó a fuvarszervezést megkötö, és azt a fuvarozó teljesíti, így a Ptk. 520. § (2) bekezdése szerinti körtől eltekintve, a szállítványozó viseli annak kockázatát, ha a fuvarozó nem teljesít szerződésszerűen. A felperes helyettes fuvarost nem állított, az alperes a kárenyhítése körében bízott meg másik fuvarozót, mely körülményről a felperest is tájékoztatta. A szilveszter közelségére, a szorító határidőre és a 24 tonnás ponyvás jármű nem vitatott hiányára tekintettel az elsőfokú bíróság a kár összegszerűségét bizonyítottan fogadta el, arra is figyelemmel, a felperes nem igazolta, hogy ...en, az adott időszakban fedezeti vétel lehetősége az alperesnek rendelkezésére állt volna. A beszámítási kifogás jogalapjának és összegszerűségének bizonyítottsága okán az elsőfokú bíróság a kereset elutasításáról határozott.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen annak megváltoztatását, a beszámítási kifogás elutasítását, keresetének történő helytadást, másodlagosan a hatályon kívül helyezését kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság jogszabálysértően nem lejárt, jogalapjának és összegszerűségében nem igazolt kárt számított be a felperes követelésébe. Az alperes kárigény-bejelentő levele jövőbeni, esetlegesen bekövetkező kárra utalt, továbbá, amennyiben az alperest kár érte, az két gondatlan szerződéskötése eredménye. Egyfelől nem igazolta a 100 %-os kötbér-felelősségvállalást, mely rendkívül szokatlan mértékű, továbbá önmagában ez sem indokolná, hogy 1.900 euró fuvardíj helyett 5.200 euró fuvardíj ellenében rendeljen szolgáltatást; az alperes 2006. december 28-án jövőbeni kára kockázatára tekintettel maga döntött a

költséges helyettesítő fuvar mellett, mely eljárás nem felel meg a kárenyhítésnek. Az alperes a beszámítási kifogása összecszerűségét kellően nem igazolta, a helyettesítő fuvarozó részére történő átutalás a ...on ért kár igazolására nem alkalmas, pusztán az átutalás tényét igazolja, továbbá nem értelmezhető, hogy az elsőfokú bíróság miként vette figyelembe a szilveszter közelségét, a szorító határidőt, valamint a 24 tonnás ponyvás jármű nem vitatott hiányát a kár összegének elfogadásakor.

Vitatta az elsőfokú bíróság azon jogi okfejtését, hogy a szállítmányozás eredménykötelem; a Ptk. 514. §-a megbízást rögzít, és a megbízott felelősségét a Ptk. 520. §-a szabályozza, melynek (2) bekezdés a), b) pontja nem áll fenn. Sérelmezte annak figyelmen kívül hagyását; életszerűtlen, hogy a fuvarozó megtesz több ezer kilométert ingyenesen, hiszen a CMR fuvarlevél hiányában a fuvardíjra nem támaszthatott igényt, továbbá a felperesi megbízásban nincs fix határidő, és a karácsonyig, valamint szilveszterig tartó kereskedelmi csúcs a perbeli ügyet nem érintette. Álláspontja szerint a jogvita elbírálása során nincs jelentősége annak, hogy a 2006. december 28-i felrakáskor mi történt, a felperes a megbízásnak eleget tett azzal, hogy a fuvarozó kiállt a felrakóhelyre, az alperes nem bizonyított szerződésszegést, ugyanakkor olyan jövőbeni, bizonytalan kárt érvényesít, amelynek jogalapja és összecszerűsége, illetőleg az állított szerződésszegéssel fennálló oksága nincs bizonyítva, valamint az sem, hogy az alperes a Ptk. 340. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően járt volna el.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a beszámítási kifogás jogalapjának és összecszerűségének bizonyítottságára helytállóan vont következtetést. A jogvita elbírálása során az bírt jelentőséggel, hogy a felperes által kiválasztott fuvarozó 2006. december 28-án a felrakóhelyről önkényesen eltávozott, és ezzel a szerződés teljesítését megghiúsította, az eltávozás tényét a felperes sem tette vitássá. Vitatta, hogy az alperes gondatlanul járt volna el a megrendelővel történő szerződéskötés során; déligyümölcs nagykereskedelemmel foglalkozó gazdasági társaságként multinacionális kereskedőhálózattal áll kapcsolatban, köztudomású, hogy ezen cégek diktálják a szerződési feltételeket. Fenntartotta, hogy a helyettesítő fuvarozó kiválasztása során megfelelő körültekintéssel, és a kárenyhítési kötelezettsége körében járt el, bizonyítottan kifizette a magasabb összegű fuvardíjat, így a lejárt követelése a Ptk. 296. § (1) bekezdése szerint a felperesi követelésbe beszámítható. Osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját arra vonatkozóan, hogy a szállítmányozás inkább eredménykötelem, olyan jogintézmény, amely elsősorban a bizomány, továbbá a fuvarozási jogviszony elemeit ötvözi.

A felperes fellebbezése megalapozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, azonban téves az abból levont jogi következtetése.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a peres felek között 2006 novemberében, illetve decemberében mandarin, banán és narancs szállítására a Ptk. 514. § (1) bekezdése szerint minősülő szállítványozási szerződések jöttek létre.

Az alperes a védekezésében nem tette vitássá a mandarin és a banán szállítására vonatkozó szállítványozási szerződések teljesítését, azt, hogy a felperesnek a keresetben megjelölt összegű szállítványozói díj járna, a pénzbeli szolgáltatása teljesítését a narancs közúti továbbítására kötött szállítványozási szerződés megszegésére, felperes Ptk. 520. § (1) bekezdése szerinti kárfelelősségére hivatkozással tagadta meg, előadva, hogy a szerződésszegés következtében szükségessé váló helyettes fuvarozó állításával a kereset összegét meghaladó többletköltsége keletkezett, melynek érvényesítésére beszámítási kifogást terjesztett elő.

A felperes a szerződésszegését, azt, hogy jogellenesen járt volna el, vitatta, emellett a kár összegének, az oksági kapcsolatnak és az alperesi kárenyhítési kötelezettség teljesítésének a bizonyítatlanságára hivatkozott, így a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint az alperest terhelte a beszámítási kifogás jogalapja és összegszerűsége igazolása, melynek a Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint az alábbiakra figyelemmel nem tett eleget.

A Ptk. 520. § (1) bekezdése szerint a szállítványozó szállítványozási tevékenysége körében a küldeményben bekövetkezett kárért fuvarozó módjára, más károkért az általános szabályok szerint felel.

Az alperes a beszámítási kifogásában nem a küldeményben, hanem a fuvarozás során keletkezett egyéb kárra hivatkozva támasztott követelést, így a felperes kárfelelősségére nem a fuvarozói, hanem az általános szabályok irányadóak. A szállítványozó ez esetben gyakorlatilag bizományos módjára felel; azaz, amennyiben a szervezés, az ügyintézés, a fuvarozó vagy más közreműködő kiválasztása kapcsán nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, és ennek következtében a megbízót kár éri, azt a Ptk. 355. § (4) bekezdése szerint teljes egészében köteles megtéríteni.

Az alperes a felperes érdekkörébe eső szervezési, ügyintézési mulasztásként arra hivatkozott, hogy a fuvarozó a felrakóhelyről a narancs felrakása nélkül, önkényesen eltávozott, a teljesítés megtagadása és az alperest az áru kiszolgáltatása körében terhelő kötbérfizetési kötelezettségre tekintettel vált szükségessé helyettes fuvarozó állítása, mely az alperes terhére 3.300 euró többletköltséget eredményezett.

Az elsőfokú bíróság a fentiek bizonyítottak elfogadásával tévesen vont következtetést a beszámítási kifogás jogalapjának fennállására, alaptalanul állapította meg a felperes szerződésszegését az alábbiakra figyelemmel.

Az alperes 2006. december 20-i írásbeli megrendelése, és annak felperesi írásbeli visszaigazolása alapján egyértelmű, hogy a felperes a narancs közúti fuvarozását 2006. december 28-i felrakással, 2007. január 2-i kiszolgáltatással tartozott megszervezni.

Az alperes azt, hogy a felperes a fuvarszerződést nem a fentieknek megfelelően kötötte volna meg a ... d.o.o. szlovén céggel, maga sem állította, az áruátvétel fuvarozó általi megtagadását sérelmezte, így a felperest a szerződésszegés körében mulasztás nem terheli.

A per nem vitás adatai szerint a fuvarozó a megadott felrakási helyen, megfelelő időben, alkalmas fuvarszközzel megjelent, majd onnan az áru átvétele nélkül távozott. Ennek oka kétségmentesen nem tisztázott; a fuvarozó és a feladó a rakomány elkészültére ellentétes nyilatkozatot tett, az azonban nem kétséges - és jelentőséggel az bír -, hogy a felrakóhely elhagyására a fuvarozót nem a felperes utasította, sőt, amint arról tudomást szerzett - ..., alperesi alkalmazott 2009. február 10-i tárgyaláson tett tanúvallomásából kitűnően - megkísérelte visszafordítani, és annak sikertelenségéről az alperest tájékoztatta, valamint - egyeztetésüket követően - arról is, hogy másik fuvarszközt nem tud kiállítani.

A fentiek szerint tehát nem egyértelmű a felrakóhely áru nélküli elhagyásának az oka - nem tisztázott, hogy a fuvarozó ténylegesen kapott-e a rakomány hiányára vonatkozó tájékoztatást, és ha igen, az a feladó részéről nyilatkozattételre jogosult személytől származott-e, mi a tényleges oka, hogy fuvardíjat a felperestől nem igényelt, ennek elmaradása önmagában a szerződésszegését nem igazolja -, emellett a teljesítés esetleges alaptalan fuvarozói megtagadásából sem vonható következtetés arra, hogy a fuvarozó kiválasztása során a felperes nem kellő gondossággal járt el; nincs ugyanis peradat arra, hogy a felperesnek ezzel bármely okból előre számolnia kellett volna, a fuvarozó megbízhatóságát illetően - akár korábbi szerződéses kapcsolatukból - negatív tapasztalattal rendelkezett, melyet gondatlanul nem vett figyelembe.

Önmagában a felrakóhely áru nélküli, fuvarozó általi elhagyása - többlet tényállás hiányában - nem ad alapot felperes szerződésszegésének a megállapítására.

A fent kifejtettek okán nem osztja a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság jogi álláspontját a fuvarozási szerződés teljesítésének megtagadásáért fennálló felperesi eredmény-felelősségre vonatkozóan; emellett utal arra, ezen jogi okfejtés körében az is figyelmen kívül maradt, hogy a felperes a keresetében a narancs szállítmányozása miatt igényt nem támasztott, a nem vitásan teljesezésbe ment mandarin- és banán- szállítmányozás díját érvényesíti.

Ugyancsak téves a fuvarozóval szembeni, a felperest terhelő igényérvényesítés elmulasztására vonatkozó jogi okfejtés is; az alperes a beszámítási kifogását nem a Ptk. 517. § (1) bekezdése szerinti szállítmányozói kötelezettség elmulasztására alapította, továbbá amellett, hogy a fuvarozó kárfelelőssége a fent kifejtettek szerint nem is tisztázott, az alperes a 2007. január 8-i levelében - fenntartva azon

álláspontját, hogy közvetlen jogviszonyuk okán felé a felperest terheli kárfelelősség - akként nyilatkozott, hogy nem kéri a költségére a fuvarozóval szembeni fellépést.

A fent kifejtettek szerinti felperesi szerződésszegés és kárfelelősség hiányában szükségtelen a kár összegének, és az alperes Ptk. 340. § (1) bekezdése szerinti kárenyhítési kötelezettsége teljesítésének a vizsgálata, így a fellebbezés ekörbeni megalapozottsága vizsgálatára a Fővárosi Ítéltábla nem tért ki.

Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság tévesen adott helyt a beszámítási kifogásnak, és döntött az egyéb okból vitássá nem tett, jogalapjában, valamint összecszerűségében egyaránt bizonyított, a Ptk. 518. § (1) bekezdésére alapított kereseti kérelem elutasításáról, ezért a fellebbezéssel támadott határozatot a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - az első fokú perköltség viselésére is kiterjedően - megváltoztatta, és az alperest a keresetben foglaltak szerint marasztalta.

A beszámítási kifogás elutasítása és a keresetnek történő helytadás okán a mindkét eljárásban pervesztes alperest a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperes első és másodfokú perköltsége megfizetésére, mely egyfelől az általa lerótt 50.000 forint kereseti és 50.000 forint jogorvoslati illeték összegéből, valamint ügyvédi munkadíjból áll, melynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése alapján - a felperes jogi képviselője által kifejtett tevékenységgel arányban - az első fokú eljárásra bruttó 50.000 forintban, a másodfokú eljárásra a 3. § (5) bekezdése alapján, ugyancsak mérlegeléssel, bruttó 25.000 forintban állapított meg.

Budapest, 2010. május 27.

. Bánki Horváth Mária s. k.,

a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s. k.,
előadó bíró

Dr. Rédei Anna s. k.,
bíró